

ΡΟΥΝΤΙ ΝΤΟΥΤΣΚΕ

Η Επίσκεψη στον Γκέοργκ Λούκατς

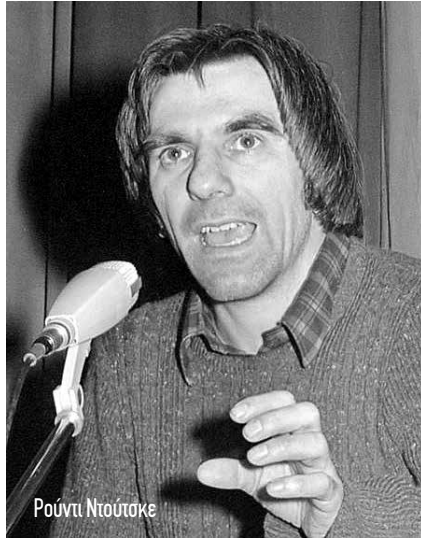
από το ημερολόγιο, Μάιος 1966¹

μετάφραση: ΘΑΝΟΣ ΛΙΑΠΑΣ

Όλοι ήμασταν ενθουσιασμένοι, που θα συναντούσαμε τον γηραιό σύντροφο. Εγώ του είχα γράψει προηγουμένως μια επιστολή, για να του παρουσιάσω κατά κάποιο τρόπο τις ιδέες και τα ερωτήματά μας. Αρχικά πήγαμε στον Φραντς Γιάνοσι (Franz Janossy), τον γιο του Λούκατς. Από τον γιο του πληροφορηθήκαμε τη διεύθυνση της δουλειάς του πατέρα του και της μητέρας του. Εκεί παρουσιάστηκαμε εν τάχει και περιμέναμε την ολοκλήρωση της δουλειάς.

Στο σπίτι τύχαμε εγκάρδια υποδοχής. Από τη Μαρία Γιάνοσι (Maria Janossy) πήραμε τις περισσότερες πληροφορίες για την εξέγερση και αντίσταση του λαού το 1956. Το να μιλάει κανείς για «αντεπανάσταση» είναι καθαρή ανοησία και απάτη των σταλινικών. Δεν μπορεί να θεωρήσει κάποιος την επανάσταση υπεύθυνη για παρατράγουδα που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκειά της και τα οποία έχουν τη ρίζα τους στα κοινωνικά θεμέλια του σταλινισμού. Ο Φραντς Γιάνοσι ήταν πολύ συγκρατημένος, αλλά μας διηγήθηκε αναλυτικά για την πολιτικο-οικονομική του πραγματεία πάνω στο θέμα του «οικονομικού θαύματος». Το βιβλίο του έχει τον τίτλο *Στο τέλος του*

οικονομικού θαύματος. Φαινόμενο και ουσία της οικονομικής εξέλιξης. Στη Δυτική Γερμανία και στο Δυτικό Βερολίνο δεν είδαμε εμείς κάποιο τέλος του οικονομικού θαύματος. Η αδιάσπαστη σταθερότητα του καπιταλισμού μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου μάς τρομάζει και μας μπερδεύει ακόμα. Το ενδιαφέρον μας έχει επικεντρωθεί

προ πολλού στους επαναστατικούς αγώνες των υπανάπτυκτων χωρών. Ωστόσο γνωρίζουμε: δίχως τάσεις αλλαγής στις μητροπόλεις δεν θα μπορούσαν οι αγώνες στον Τρίτο Κόσμο να πάνε μακριά. Την Πρωτομαγιά μας δώρισε ο Γιάνοσι το χειρόγραφο, το οποίο το αφιερώνει στη νεότερη γενιά των Buddenbrook¹ [...].

Οι συζητήσεις με τον Γιάνοσι και τη Μαρία ήταν σε κάθε περίπτωση πολύ ενδιαφέρουσες – και δεν συγκρίνονταν με τη βαρετή και κουτοπόνηρη εκδήλωση του επίσημου κόμματος και της κυβέρνησης για την Πρωτομαγιά.

Το επόμενο πρωινό επισκεφθήκαμε τον Γκέοργκ Λούκατς, ενώ παρόντες ήταν και οι οικοδεσπότες μας. Εμείς ήμασταν ωστόσο κάπως πιο ήσυχοι και όλοι διακατεχόμασταν από μια παιδική έξαψη. Ο άνθρωπος, ο οποίος εμφανίσθηκε στην πόρτα, ήταν μικρόσωμος, με φιλικό πρόσωπο, ένα τσιγάρο στο χέρι, άσπρα μαλλιά, μεγάλα αυτιά, και φορούσε ένα πουκάμισο με γραβάτα δίχως σακάκι. Δεν μπήκαμε κατευθείαν στην συζήτηση, διότι ήμασταν κάπως συγκρατημένοι και ο ίδιος ήθελε να πιεί πρώτα καφέ. Όταν ο Lothar και η Inge τού προσέφεραν τον Roth-Händle², αυτός χάρηκε και γέλασε – και έτσι μπο-

ρέσαμε και εμείς να χαλαρώσουμε λίγο. Τότε εγώ έβγαλα έξω ένα βιβλίο του Korsch και τον ρώτησα εάν εκείνο το κείμενο το οποίο τότε ίσως δεν μπορούσε να αποκτήσει, θα του ήταν χρήσιμο. Του έριξε μια ματιά, γέλασε και με ευχαρίστησε αλλά δεν μίλησε περαιτέρω για το βιβλίο ή για την εποχή εκείνη. Με ευχαρίστησε επίσης για το γράμμα μου.

Είχα καταγράψει πολλές ερωτήσεις να του κάνω.

Όταν τον ρώτησα για τις φράξεις στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ουγγαρίας την δεκαετία του '20, εντυπωσιάστηκε που συνάντησε έναν νεαρό Δυτικοβερολινέζο σοσιαλιστή, που γνώριζε τόσο λεπτομερειακά την ιστορία του κόμματος. Ωστόσο, δεν έδειξε μεγάλο ενθουσιασμό να μιλήσει για αυτή την περίοδο και προτιμούσε να στρέφει διαρκώς τη συζήτηση προς τα ζητήματα της επικαιρότητας. Για την αλληλεγγύη μας προς τους επαναστατικούς αγώνες του Τρίτου Κόσμου γνώριζε και κατηύθυνε τη συζήτηση προς αυτό το θέμα. Μας συμβούλευσε εάν θέλαμε ντοκουμέντα του παρελθόντος να βρούμε το ντοκουμέντο της Κομμουνιστικής Διεθνούς του 1935. Επιπλέον, μας είπε ότι θεωρεί ότι θα μας βοηθούσε ιδιαίτερα μια σε βάθος ανάλυση των παραγωγικών σχέσεων σε αυτές τις χώρες.

Αποχωριστήκαμε από τον «γέρο» ύστερα από πολύωρη συζήτηση. Ξαφνικά είπε η Inge: «Μπορεί κανείς πραγματικά να τον ερωτευθεί». Ο Lothar και εγώ κοιταχτήκαμε κάπως μερδεμένοι. **T**

1. Δημοσιεύτηκε στον συλλογικό, υπό την επιμέλεια του R. Danemann, τόμο *Lukacs und 1968*, Aisthesis Verlag, Bielefeld 2008 (σ. 273-274).

Σημ. Μτφ. Τίτλος από βιβλίο του T. Mann δημοσιευμένο το 1901.

2. Σημ. Μτφ. Μάρκα ταμπάκο της εποχής